

Minister do spraw Równości

Katarzyna Kotula

DRT.4510.3.2025
Warszawa, 04 lutego 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP
(INT)Kancelaria Sejmu
ul. Wiejska /
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na interpelację posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Pana Marcina Józefaciuka nr 7271 w sprawie polskiej prezydencji w zakresie praw chłopców i mężczyzn, w pierwszej kolejności pragnę podkreślić, że Ministerstwo ds. Równości – do którego Pan Poseł odnosi się w swoich pytaniach – nie istnieje. Dnia 12 grudnia 2023 roku w miejsce Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania powołano Ministrę ds. Równości. Swoje obowiązki, jako Ministra ds. Równości, wykonuję zgodnie z ustawą z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (dalej: ustawa równościowa) oraz Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra do spraw Równości. W kontekście ustawowych zadań Ministry ds. Równości warto podkreślić, że na podstawie ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej, Departament ds. Równego Traktowania w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (zatrudniający obecnie 13 osób), obsługujący Ministrę pod kątem merytorycznym i organizacyjnym, powstał 1 lipca 2024 r. i w tym terminie przejął zadania realizowane wcześniej w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w Biurze Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania.

Odnosząc się do pytania o opracowywane obecnie przez Ministrę ds. Równości zmiany w prawie polskim i europejskim, pragnę podkreślić, że opublikowane w dniu 18 października 2024 r. pod adresem <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12390651> projekty ustawy o rejestrowanych związkach partnerskich i ustawy ją wprowadzającej (numery w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rządu UD87 oraz UD88) wpływają pozytywnie na prawa mężczyzn, gdyż przewidują możliwość zawarcia rejestrowanego związku partnerskiego przez dwóch pełnoletnich mężczyzn, a w konsekwencji na korzystanie z projektowanych uprawnień związanych z pozostawaniem w takim związku, w zakresie prawa podatkowego, spadkowego czy ubezpieczeń społecznych. Jak wynika z zakończonych już konsultacji publicznych ww. ustaw, projekt ten ma doniosłe znaczenie społeczne, jest wyczekiwany przez społeczeństwo i ma szansę pozytywnie wpłynąć na ochronę praw ogromnej grupy mężczyzn i chłopców żyjących w związkach z osobami tej samej płci, lub w związkach z osobami innej płci, którzy z różnych powodów nie chcą zawrzeć związku małżeńskiego.

Ponadto, poza konstytucyjnym zakazem dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny, kluczowym aktem prawnym w Polsce zakazującym dyskryminacji ze względu na płeć (a więc także dyskryminacji mężczyzn i chłopców) jest tzw. ustawa o równym traktowaniu, wdrażająca w tym zakresie dyrektywy Unii Europejskiej. Rzecznik Praw Obywatelskich, a

także społeczeństwo obywatelskie, od lat wskazują na konieczność nowelizacji ustawy, tak aby zrównała ochronę przed nierównym traktowaniem we wszystkich obszarach, niezależnie od cechy szczególnej, a także aby zapewniła skuteczne, proporcjonalne i odstraszające sankcje za naruszenie zakazu dyskryminacji oraz umożliwiła wprost w przepisach prawa dochodzenie nie tylko odszkodowania, ale także zadośćuczynienia za doznaną w wyniku nierównego traktowania krzywdę. Jako Ministra ds. Równości planuję w związku z tym działania mające na celu nowelizację ustawy równościowej. Ich niezwykle istotnym celem będzie także wdrożenie do polskiego porządku prawnego dwóch dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 maja 2024 r. w sprawie norm dotyczących funkcjonowania organów ds. równości (2024/1499 i 2024/1500). Wskazane dyrektywy, do których implementacji zobowiązałam się jako Ministra ds. Równości, mają na celu zapewnienie, że krajowe organy ds. równego traktowania spełniają – pod względem zakresu kompetencji, a także zasobów, budżetu i mechanizmów działania – wskazane w dyrektywach kryteria ochrony przed dyskryminacją, w tym ze względu na płeć. Obecnie trwają prace analityczno-koncepcyjne w tym zakresie, przedstawiciele Ministry ds. Równości uczestniczyli także w 2024 roku w 3 spotkaniach Grupy Eksperckiej ds. wdrożenia dyrektyw o organach równościowych, organizowanych przez Komisję Europejską. Wdrożenie wskazanych powyżej zmian w ustawie równościowej niewątpliwie wpłynie pozytywnie na ochronę mężczyzn i chłopców przed dyskryminacją ze względu na płeć lub inne cechy szczególne.

W zakresie prawodawstwa Unii Europejskiej, w ramach Polskiej Prezydencji w Radzie UE podejmuję aktywne działania w celu przełamania wieloletniego impasu w negocjacjach projektu dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną (COM(2008) 426). Dokument ten z mojej inicjatywy wrócił na agendę spotkania Komitetu Stałych Przedstawicieli Rządów Państw Członkowskich przy Unii Europejskiej (COREPER I) w dniu 5 lutego 2025 r. Projekt dyrektywy zakłada wypełnienie istniejących w prawie UE (a w konsekwencji w ww. ustawie równościowej) luk prawnych w zakresie ochrony przed dyskryminacją, co również wzmocniłoby znacząco mechanizmy ochrony w tym zakresie.

Ponadto, w czasie polskiej Prezydencji w Radzie UE rozpoczęte zostaną prace nad Strategią Równości Płci na lata 2026-2030, ze względu na upływający okres obowiązywania obecnej strategii¹. Po jego przyjęciu, dokument ten uzupełniać będzie zadania Polski w zakresie równości płci (a więc także praw mężczyzn i chłopców), które na gruncie narodowym wyznacza obecnie Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022–2030 (M. P. poz. 640²). Krajowy Program już w obecnym brzmieniu wyznacza zadania dla różnych resortów w zakresie problematyki praw mężczyzn i chłopców, np. w działaniu B zadanie 3 „Analiza wyroków sądów dotyczących pieczy rodzicielskiej pod kątem równego traktowania matek i ojców oraz ewentualne wypracowanie pakietu legislacyjnego” czy w Priorytecie II, praca i zabezpieczenie społeczne, w działaniu A. „Wspieranie wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy” zadanie 13: „Zwiększenie zaangażowania ojców w odgrywanie ról opiekuńczych”. Co więcej, planowane i inicjowane są także prace nad nowelizacją Krajowego Programu, tak aby w sposób bardziej konkretny odpowiadał na potrzeby poszczególnych grup mniejszościowych. W obecnym brzmieniu Program wyznacza co prawda liczne zadania w obszarze szeroko rozumianego przeciwdziałania nierównemu traktowaniu ze względu na wszystkie przesłanki, jednak w

¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025 z dnia 5 marca 2020 r., COM(2020) 152 final.

² Uchwała nr 113 Rady Ministrów z dnia 24 maja 2022 r.

mojej ocenie wymaga konkretyzacji oraz szerszych konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim. Konsultacje te będą oczywiście otwarte dla wszystkich grup.

Odpowiadając na pytanie o plan spotkań organizowanych przeze mnie w ramach polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, wskazuję, że obejmuje on:

- w dniach 11-12 lutego 2025 r. spotkanie Grupy Wysokiego Szczebla ds. uwzględniania aspektu płci (High Level Group on Gender Mainstreaming) w Warszawie;
- w dniu 16 kwietnia 2025 r. nieformalne spotkanie Ministrów ds. Równości w Warszawie – na której uwzględniona zostanie problematyka praw chłopców i mężczyzn
- w dniu 30 maja 2025 r. konferencja w Poznaniu nt. wyzwań związanych z dyskryminacją algorytmiczną i przez sztuczną inteligencję, który to temat również dotyczy praw chłopców i mężczyzn.

W kontekście identyfikowania potrzeb dotyczących praw chłopców i mężczyzn pragnę podkreślić, że w 2024 r. spotkałam się z przedstawicielami Stowarzyszenia na rzecz chłopców i mężczyzn, w czasie którego otrzymałam raport pt. „Przemilczane nierówności. O problemach mężczyzn w Polsce”, z którym się zapoznałam. Kolejne okazje możliwego włączenia się społeczeństwa obywatelskiego w określanie kierunków polityki równościowej w Polsce niewątpliwie pojawią się na etapie wspomianej nowelizacji Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania.

Z wyrazami szacunku

Katarzyna Kotula
Minister ds. Równości
/dokument podpisany elektronicznie/